

Voimassa olevat Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet vuodelta 2004 alkavat käsityön osalta seuraavasti:

Käsityön opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan käsityötaitoa niin, että hänen itsetuntonsa sen varassa kasvaa ja hän kokee iloa ja tyydytystä työstään. Lisäksi hänen vastuuntuntonsa työstä ja materiaalin käytöstä lisääntyy ja hän oppii arvostamaan työn ja materiaalin laatua ja suhtautumaan arvioiden ja kriittisesti sekä omiin valintoihinsa että tarjolla oleviin virikkeisiin, tuotteisiin ja palveluihin.

Opetus toteutetaan oppilaan kehitysvaihetta vastaavin aihepiirein ja projektein kokeillen, tutkien ja keksien. Käsityön opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta suunnitelmalliseen, pitkäjänteiseen ja itsenäiseen työntekoon, kehittää luovuutta, esteettisiä, teknisiä ja psyykkis-motorisia kykyjä, ongelmanratkaisutaitoja sekä ymmärrystä teknologian arkipäivän ilmiöistä. Oppilasta johdatetaan tutustumaan suomalaiseen ja myös muiden kansojen käsityön kulttuuriperinteeseen.

Jotta opetusta voitaisiin järjestää opetussuunnitelman mukaisesti, pitää olosuhteiden koulussa olla asianmukaiset. Tällä hetkellä valitettavasti tuntuu siltä, että kuntien säästötoimenpiteiden vuoksi ei monissa kouluissa pystytä noita olosuhteita turvaamaan.

Huomiota pitää kiinnittää seuraaviin asioihin:

Opettajan riittävä aineenhallinta ja koulutus

Käsityötä opettavalla opettajalla tulisi olla ainakin 5. luokasta eteenpäin aineenopettajan kelpoisuus tai vähintään syventävät opinnot käsityössä. Opettajalla pitää olla riittävän substanssiosaamisen lisäksi käsitys kokonaisen käsityöprosessin opettamisesta. Ei riitä, että opettaja on itse taitava tekemään käsitöitä ja on innostunut aineesta. Opettajan tulee kyetä ohjaamaan jokaista oppilasta hänen kykyjensä mukaiseen työskentelyyn alkaen työn suunnittelusta, jatkuen työn valmistamiseen ja aina sen arviointiin saakka.

Tällä hetkellä yhä suurempi osuus varsinkin alakoulun käsityötunneista hoidetaan luokanopettajien toimesta. Luokanopettajien taidot ja innostus käsityön opetukseen vaihtelevat suuresti. On surullista, jos alakoulussa käsityötä joutuu joku opettaja opettamaan vastentahtoisesti, kun samaan aikaan käsityön aineenopettaja kärsii tuntipulasta.

Ryhmäkoko

Työturvallisuusoppaan suositusten mukaan käsityöluokan oppilasmäärä ei saa ylittää 16 oppilaan rajaa. Ihanteellinen ryhmäkoko olisi kuitenkin 12 oppilasta, jotta opettajalla olisi aikaa keskittyä yksilöllisesti jokaisen oppilaan työskentelyyn. Jos luokassa on integroituja erityisoppilaita, ei ryhmäkoko saisi ylittää 10 oppilasta. Integroitua oppilasta tulisi käsityötunneille seurata

käsityötaitoinen avustaja.

Resurssit.

Luokan tulisi olla varustettu siten, että siellä onnistuu sekä eri tekniikoiden opetus monipuolisesti että nykyaikainen, tietotekniikkaa hyödyntävä opetus. Oppilaan pitää päästä käyttämään toimivia, nykyaikaista tekniikkaa hyödyntäviä, työvälineitä ja niitä pitää luokassa olla käytössä riittävästi.

Tunneilla tulee olla riittävästi hyvälaatuisia, motivoivia materiaaleja käytettävänä, jotta työskentely säilyy mielekkäänä. Vaikka käsityön tarkoituksena ei ole valmistaa aina viimeisen muodin mukaisia tuotteita, on laadukkailla materiaaleilla suuri merkitys työn onnistumiselle.

Tuleva tuntijako

Uuden tuntijakoasetuksen mukaan käsityön tuntimäärä koko perusopetuksen aikana säilyy samana. Yhden tunnin siirto yläkoulusta alakoulun 1-2 luokille aiheuttaa kuitenkin suuren muutoksen käsityön oppisisällöille.

1-2 luokilla tulee uuden opetussuunnitelman mukaan opettaa käsityötä yhteensä 4 tuntia, eli yli kolmasosa perusopetuksen käsityön kaikille yhteisistä 11 tunnista. Tämä asettaa suuret vaatimukset sekä 1-2 luokkien käsityönopettajille että käsityön opetussuunnitelmalle.

3-6 luokille on kaikille yhteisiä tunteja määrätty yhteensä vain 5 tuntia. Nämä tunnit pitää jakaa tekstiilityön ja teknisen työn sisältöjen kesken tulevan opetussuunnitelman määräämällä tavalla. Jotta käsityön tilanne 3-6 luokilla pysyisi ennallaan, on taito- ja taideaineiden valinnaistunneista suunnattava käsityölle kolme tuntia. Näin turvataan 3-6 luokille 2vvt käsityötä.

Yläkouluun jää vain 2 kaikille yhteistä käsityötuntia. Huonossa tapauksessa tämä jää ainoaksi ajaksi, kun oppilas saa pätevän aineenopettajan antamaa opetusta käsityössä. Uusi opetussuunnitelma tulee määräämään, miten tuo aika jaetaan tekstiilityön ja teknisen työn sisältöjen kesken. Pelkona on, että vähenevillä tunneilla on vaikea herättää oppilaissa sitä innostusta ja halua oppia lisää, jota tarvittaisiin valinnaisen käsityön opiskelemiseen ja mahdollisesti ammatillisiin opintoihin suuntautumiseen.

Valinnaistunnit

Valinnaistuntien avulla voidaan osittain paikata yläkoulun vähenevien tuntien vaikutusta. On tärkeää, että ryhmiä perustetaan riittävän pienillä oppilasmäärillä, jotta oppilaat saisivat henkilökohtaista opetusta. Näin he voivat syventää käsityötaitojaan ja löytää oman lahjakkuutensa ja luovuutensa.

Kuntien mahdollisuus vaikuttaa käsityön opetukseen

Päätökset tuntiresurssin käytöstä tehdään paljolti kunnissa ja kouluissa. Siellä päätetään, miten valinnaistunnit kohdennetaan, sekä taito- ja taideaineiden että yleisen valinnaisuuden osalta. Paljon on kiinni siitä, miten käsityötä oppiaineena arvostetaan.

Käsityöopinnoissa on tavoitteena tuottaa erilaisia tekniikoita hyödyntäen konkreettisia esineitä ja tuotteita. Tämä ei ole kuitenkaan ainoa tavoite. Käsityötunneilla oppilas oppii taitoja, joita hän tarvitsee tulevassa elämässä: pitkäjänteisyyttä, keskittymistä, käsien, silmien ja aivojen yhteistyötä, loogista päättelytaitoa, suunnittelu- ja ongelmanratkaisutaitoja, avaruudellista hahmottamista ja kolmiulotteisuutta. Työn oppiminen johtaa oppilaan itseluottamuksen kasvuun ja uskoon omasta kehityksestä.

Tekstiiliopettajaliitossa toivomme, että kunnissa ymmärretään käsityöoppiaineen tärkeys tulevia tuntijakoja mietittäessä ja huolehditaan siitä, että oppilailla on jatkossakin mahdollisuus kehittää itseään käsillä tehden.

Tiina Hytti pj.
Tekstiiliopettajaliitto TOL ry

Tekstiiliopettajaliitto TOL ry:n hallitus
